

Сучасні стратегії тендерної освіти в умовах євроінтеграції : збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції, 10–11 вересня 2020 р. / Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка ; за заг. ред. В. П. Кравця, О. М. Кікінежді. Тернопіль : ТНПУ, 2020. С.160-161.

Вивчення взаємин серед представників студентської молоді за показниками статі та сиблінгової позиції.

Ганна КРУПНИК

Херсонський державний університет, kr.aa@i.ua

Вивчаючи стан сучасної родинної групи, можна констатувати той факт, що в Україні здебільшого одно-дводітні сім'ї. Отож, вирішуючи питання з народженням ще однієї дитини, батьків хвилюють такі значущі питання, як бажання виховати щасливу та гармонійно розвинену особистість, турбують можливі труднощі у взаєминах між дітьми та власна педагогічна компетентність. Відчуття приналежності до певної референтної групи, реалізація її потреби в безпеці, комфорті, відчуття її значущості для інших, формування у неї почуття своєї неповторності та індивідуальності дає дитині саме сім'я.

Наше дослідження проводилося на базі Комунального вищого навчального закладу «Херсонське училище культури» Херсонської обласної ради та Херсонського державного університету [2]. До складу діагностичного мінімуму було включено 4 методики, що дозволяють виявити характеристику особистості кожного індивіда та порівняти утворені вибірки між собою:

1. Методика «Психогіометричний тест» (автор С.Дилінгер, адаптація А.Алексєєва, Л.Громової) [1, с. 5; 3, с. 492];

2. Методика Г.Айзенка «Самооцінка психічного стану» (модифікація М.В.Горської) [3, с.141];

3. Дослідження самооцінки за методикою Т.Дембо-С.Рубінштейн (модифікація А.Прихожан) [4];

4. Тест «Сприймання індивідом групи» (Є.Мосейко, Н.Нелісова) [5, с. 47].

Вибірку склали респонденти віком від 16 до 20 років у кількості 84 особи. Із них дівчат 78,3%, хлопців 21,7%. Опитувані, що мають сиблінгів – 77,2%, діти-одинаки, які виховуються у сім'ї без сиблінгів складають 22,8% із даної вибірки. Із них дівчата, що мають сиблінгів становлять 61,4% від усієї вибірки. Дівчата без сиблінгів – 16,6%. Хлопці, які проживають у нуклеарних сім'ях і мають сиблінгів – 16,3%, а без братів та сестер респонденти чоловічої статі представлені показником у 5,7%.

Для отримання розширеної інформації та більш повної характеристики отриманих результатів нами було об'єднано усіх респондентів за такими показниками: дівчата з сестрами (23,1%), дівчата з братами (24,9%), дівчата з братами і сестрами (13,3%), дівчата без сиблінгів (16,7%), хлопці з сестрами (8,2%), хлопці з братами (4,8%), хлопці з братами і сестрами (3,4%), хлопці без сиблінгів (5,6%).

Ми проаналізували та порівняли між собою основні складові підгруп, а саме: «респонденти із сиблінгами» та «респонденти без сиблінгів», враховуючи показник статі, із метою виявлення чи впливає фактор наявності-відсутності братів і сестер на особистість наших респондентів.

Отже, підгрупа із сиблінгами виявилася більш схильною до лідерства, у той час, як підгрупа без братів чи сестер дає більш високий показник за шкалою «креативність». Студенти, що виховуються з братами чи сестрами дають невисокий показник агресивності, на відміну від іншої групи – шкала «агресивність» та «тривожність» у протилежній вибірці має вищі показники. Підгрупа «респонденти із сиблінгами» має здебільшого адекватну, а також знижену самооцінку, надає перевагу колективним та індивідуальним формам діяльності. У той час, як «респонденти без сиблінгів» разом з адекватною самооцінкою мають і високу, тобто, більш впевнені у собі. Колектив

сприймають не тільки як самостійну цінність, а й ставляться до нього з прагматичної позиції.

Підгрупа «дівчата» виявляє такі показники, як схильність до лідерства, енергійність, наявність потреби управляти положенням справ, мають адекватну та високу самооцінку та надають перевагу колективним та індивідуалістичним формам діяльності. Вони здебільшого креативні, творчі, незалежні, прагнуть генерувати нові ідеї і методи роботи, експресивні. Краще почуваються у колективі, ніж наодинці.

Підгрупа «хлопці» проявляє схильність до лідерства і водночас вони експресивні, незалежні. Вони працьовиті, старанні, мають потребу доводити почату справу до кінця, завзяті, витривалі. Загалом із адекватною самооцінкою. Окрім надання переваги колективним формам роботи, представники цієї вибірки також сприймають оточуючих як засіб, що сприяє досягненню тих чи інших індивідуальних цілей. При цьому члени групи сприймаються і оцінюються з точки зору їх «корисності» для особистості.

Перспективи подальших досліджень вбачаються у ґрунтовному вивченні особливостей взаємодії не тільки між сиблінгами, але і в необхідності простежити вплив стилю батьківського виховання на розвиток гармонійної особистості. Також ми плануємо дослідити рівень сімейної тривоги з метою виявлення психологічного клімату у нуклеарній сім'ї.

Література:

1. Алексеев А.А., Громова Л.А. Психогеометрия для менеджеров. Изд-во "Знание", 1991. С. 5-6.
2. Крупник Г.А. Емпірично-методичне забезпечення вивчення чинників, що впливають на розвиток міжособистісних стосунків сиблінгів. *Теорія і практика сучасної психології*. Збірник наукових праць. Випуск №6, Т.1.2019. Видавничий дім «Гельветика», Херсон, 2019. С.127-131
3. Практическая психодиагностика. Методики и тесты. Ред. Д.Я. Райгородский. Самара: Бахрах-Москва, 2002. С. 141-145.
4. Рубинштейн С.Я. Методики экспериментальной патопсихологии. Москва, 1970.

5. Социальная психология. Программа и методические рекомендации. Уфа: Изд-во БГПУ, 2004. С. 47-51.

Анотація

У статті розкрито результати дослідження, що проводилося на базі Комунального вищого навчального закладу «Херсонське училище культури» Херсонської обласної ради та Херсонського державного університету. Проаналізовано та порівняно між собою основні складові підгруп, а саме: «респонденти із сиблінгами» та «респонденти без сиблінгів», враховуючи показник статі, із метою виявлення чи впливає фактор наявності-відсутності братів і сестер на особистість наших респондентів.

Ключові слова: сиблінги, діагностика сімейних взаємин, порядок народження у сімейній ієрархії.